

מסורת הש"ס

א [מכותות יט: ט] ג [גלגל מנח. מכותות פג. לה. גענין פג:] ד [מכותות טז: ד] ו [גסניט:] ז [אויז אל:] ח [גניט ג.] ט [המהש"ל מוסף:] י [לכד נתחן.] יא [המהש"ל מנה במקום דר"מ ג"ל דרכי.] יב [ג"ל אלשון ר"מ.]

גהות הב"ה

א [רשב"ם ד"ה אין נאמנים וכו' אפי' אם הן נעמל:] ב [תוס' ד"ה ומכרז כהנא וכו' מירי דאמר גלגל טז:] ג [בא"ר רש מפרכס דמקראמה מלה כהנא:] ד [בא"ר דהיכא דלא כל לידו מהני לשון דין ודברים:]

מוסף רש"י

האומר להבדיר. כגון שדה של שומפין ואמר האלח לבדור אלח מן השדות הללו. בין כמכירה בין כמכירה כמכירה. ואין לי עסק בה. אלח מכל השדות הללו. גענין טו. כלומר לא יחל לא עסק בה ומכלל אלח שומע אלח הכל יחל שאל. אלח שאל הולא הדבר כפירוש מפי' (דע"ר מג.). לא אמר כלום. דאין כלל לשון מתנה (מכותות גב.) ולא אלח וכו' (מכותות גב.) דמלחמא שאל על זכיר למכור לשון מתנה (גניסין טו.) דכיון דכתיב יס לו חלק בשדה והוא אומר לא יחל לו חלק בו. אין זה לא מתנה למכור אלח לשון חלקה הוא הלוי שאל יחל לו חלק בשדה זו וכל זמן שאל אפי' יהי נתון כי שדה זו לא יחל עדיין משמחו ואין חוסס לשון זה אלח בדבר שמעיד לו וזה לו והוא מתנה עליו שאל יחל לו כשיבא חנוך שמעיד לזכות בזהו דבר. דאין אדם וזה דבר בעל כרחו דלמקלן וכמכותות גב.) דמלחמא כהנא לאלח למכר מכלל מתנה עליה שאל שרעה. אלח מתנה שכר הדבר של הוא הוא אומר לא יחל של לא אמר כלום. דבעל כרחו יהיה של וכל זמן שאל יימננה לאחרים (דע"ר טו.) ודאי מי שהקרקע שלו וגל למת לבדור זכיר לשון מתנה. ומתחילין כמכר על זה שאל וזה יהיה של נעמל עמה שאל חסד כהן לכששאלה. ואין לשון מתנה שהרי אין לו עכשיו רשות כהן (מכותות גב.).

מוסף תוספות

א. אבל בשטר כלומר שנתכת האשקלאת דארי אריא שפיר ומרע שטרא. מצינן. ל. שדקמה שטר מודעא לשטר מכר. ר"ן. ב. דהא אין מעשה קטנים או פסולים כלום. [ו]אנוסים היינו הא לא משויה ליה שטרא מעליא ואין כאן הגדה גמורה דהא אמרי אנוסין היינו מחמת נפשות דלאו משוונגשיווהו רשעי. כשי"א מכותות יט: משום דדבר תורה א"צ קיום צדיקים והתומים על השטר נעשה כמי שנחקקה עדותו בב"ד ורובן הוא דאצרכוהו קיום כי עשין מורה אצל אכל בשאר טענות כגון פירע הוא לא הצרכוהו קיום. מוס' מכותות יט. גס' ש"י. ד. אלא לא חש להאריך. מוס' מכותות טז. ה. [ד]הפירות הבאין לה לאחור מכן ממילא הויל אכילו מצאח מצינא שהיא לבבול וכו'. ולא מתחמא שהיא שויר פירות בלשון נכסין. אבל כפירשה ולא בפירותיהן הרי טייל עצמו מן הפירות לעולם. רשב"א מכותות פג. א. [ו]אפילו בנשואה [ובכגון] שקנו מידר. ריע"ט. א. [ו]לא איירי בלשון דין ודברים. מוס' גענין טו. ב. דאלשון דין ודברים א"צ להביא ראיה דמהני דמסתברא הוא דמהני היכא דלא באה לידו כמו בעלמא לישאנא מעליא אלא. מוס' מכותות טז. א. לפיכך יכול להתנות דלענין דבר זה יחולו הנישואין ולענין דבר זה לא יחולו. מוס' הלא"ש מכותות פג. ב. דענין שיעשה התנאי אותו שצריך לתנאי והוא עושהו הבעל שאינו צריך לתנאי. מוס' גענין טז. א. יתכן טעם למה הוא זה שיכול להתנות ואינו כמו בעלמא מקנה דבר שלא בא לעולם. מוס' הלא"ש טז. מכותות פג.

אין נאמנים. לא מנעיה אס כתב דין יואל ממקום אחר דלא מהיימני לעקרו דלאו הפה שאסר הוא הפה שהתיר איכא אלא אפילו ה' הן עצמם מתקיימים אותו ואומרים חתמנו אבל אמנה היו דברינו אין נאמנים דמלחמא שהודו שבשכרות נכתב הרי חתימת השטר כאלו העידו צב"ד כל מה שכתבו בשטר שהלווה מלוה ללוה וכיון שהגיד שזכרנו חוזר ומגיד כדאמרין בכתובות צפרק האשה שנתארמלה (דף יט:) א"ל רבא כיון שהגיד שזכרנו חוזר ומגיד וכי חתמה ה"מ על פה אצל בשטר לא הא אמר ר"ל עדים החתומים על השטר נעשו כמי שנחקקה עדותן צב"ד וה"נ מפרש התם^א דטעמא דר"נ משום דעקר ליה לשטרא דבעא מיניה רבא מר"נ תנאי היו דברינו מהו מודעא ואמנה טעמא מנאי אין נאמנים דקממקרי ליה לשטרא וכו'. ועוד יש טעם אחר גבי אמנה היו דברינו אמאי אין נאמנים דלמרי נמי התם^ב אמר רב האומר שטר אמנה הוא זה אינו נאמן ואמר^ג דקאמר מאן חילימא דקאמר ליה כו' עד אלא דקאמרי עדים אי דכתב ידם יואל ממקום אחר פשיטא דלא מהיימני ואי דאין כתב דין יואל ממקום אחר אמאי לא מהיימני והא איכא למימר הפה שאסר הוא הפה שהתיר דאי בעו אמרו לא חתמנו ומסקינן אמר רב אשי לעולם דלמרי עדים ודאין כתב דין יואל ממקום אחר ודקאמרת אמאי לא מהיימני דכרז כהנא דלמרי רב כהנא אסור לאדם שישהה שטר אמנה בחדר ביתו משום שנאמר^ד אל תשכן בזהלך עולה וכיון דעולה היא עדים אעולה לא חתמי וכי אמר חתמתי אינו נאמן דאין אדם נאמן בעדות כשמישים עצמו רשע בעדות זו כדאמר התם: **מודעא היו דברינו.** אס שטר מכר הוא ואומר עדים החתומים בו האומר מכר מודעא צבנינו והראינו אנסו והכרנו בו אין נאמני דמרייהו מודו דשטרא מעליא הוא ועכשיו צאין לצטלו ע"י עדות מודעא וקרוי זה חוזר ומגיד וכיון שהגיד עדות שבשטר אינו חוזר ומגיד לצטלו. וה"נ אמאי ציטל רב הונא האשקלאתא בצביל המודעא שהרי רבה בר בר חנה הוא העד שאומר מודעא היו דברינו ואינו נאמן: ומשני ה"מ. דאין נאמנין על פה שמעידין עכשיו מודעא היו דברינו וצאים לצטל עדות שבשטר שנעשה כמי שנחקקה עדותן צבית דין^ה משעה שנכתב מודעא על עדות אחרון מבטל את הראשון דכיון שהגיד שזכרנו חוזר ומגיד לא אתא על פה דהשתא ומרע לשטרא דקדים אצל בשטרא שנכתב המודעא בשטר וחתמו עליה העדים כי הך דרבה בר בר חנה שקדמה לאשקלאתא אמי שטרא דמודעא דקדים ומרע לשטרא דאשקלאתא דבתריה: **ומר בר רב אשי אמר אמנה היו דברינו אין נאמנים.** דמפרש לקמיה שאל ניתן ליכתב כדפרישתי לעיל משום דכתב אל תשכן בזהלך עולה ועדים אעולה לא חתמי וכשמעיד חתמתי אינו נאמן דאין אדם משיש עצמו רשע והלכך אפי' אין כתב דין יואל ממקום אחר אין נאמנין דאין נאמן לעשות עצמו רשע אצל לעקירת שטר לא חייש מר בר רב אשי דא"כ גבי מודעא אמאי נאמנים: **מודעא היו דברינו נאמנים.** שהרי ניתן ליכתב דמורה קעבדי כדי להליל האנוס מאנסו ואפי' כתב דין יואל ממקום אחר נאמנים דאין זה חוזר ומגיד אלא מילתא אחריתי קמסהדי כדאמרין נמי התם [מכותות יט:] חתמנו אצל תנאי היו דברינו ולא נתקיים התנאי דמילתא אחריתי היא ונאמנים שעל השטר מעידין שכשר וגם מעידים שאין חייב לו כלום והכי דמי חוזר ומגיד דכנתן התם [יח:] פסולים היינו אנוסין היינו קטנים היינו אס כתב דין יואל ממקום אחר אין נאמנים שהרי פוסלין את השטר לגמרי דקאמרי בפסולות נחתם הוא דפסלינן לעדותם משום חוזר ומגיד: **אין לאיש חוקה צנכסי אשמו.** שאם החזיק צנכסי מלוג של אשמו שנפלו לה מצית אציה צירושא ג' שנים אינה חוקה לומר מאשמי לקחתיה ואצדתי שטרי דאין דרך אשה למחות על בעלה כשמחזיק צנכסיה ואוכל את הפירות מאחר שזן אותה: **פשיטא.** דאין יכול לטעון לקוח הלא צדי: **לדיו דאיש ליה פירא.** בתקנת חכמים שתקנו פירות של נכס איש אשה בעל תחת

פרקוהו [שם מ:] אותן פירי הוא דקאכיל ואין לו בגוף הקרקע כלום ואין צריכה למחות שהכל יודעין שבתורת פירות ירד לקרקע זו. ולא דמי למשכנתא דסורא דאמרן [וגלגל י:] דלריך למחות בצוק כל ג' דהתם היינו טעמא שמה לסוף זמן מרובה לא יהו עדים וזכורים שבתורת משכון בזה לידו ויכול לטעון לקוח הוא צדי אצל נכסי אשה לבעלה כל העולם יודעין שפירות יש לו צקרקע אשמו ולא תהיה לו חוקה צחייה: **דין ודברים אין לי.** כלומר לא יחל לי ואפילו הכי אין לאיש חוקה דאין אשמו מקפדת אס יאכל הפירות שלא כדין: **לא אמר כלום.** דאין זה לשון מתנה כשאמר לא יחל לי חלק בשלי דעל כרחו הרי הוא שלו עד שיאמר לחצירו שדי נתונה לך שדי מכורה לך שדי מופקרת לכל מי שירצה: **מהני צכוסב לה.** דין ודברים אין לי צנכסיך: **צעודה ארוסה.** דהיינו קודם שזכה צנכסי אשמו דאינו וזכה בפירות עד שעת נשואין וכדמסקי ואיל דצירושות הבאות לאדם בתקנת חכמים יכול לעקור אס מתנה עליה קודם הומן בעוד שלא באל לידו ואומר לא יחל לי חלק בזהו ממון העמיד לצא לי בתקנת חכמים דאין מוכין לו לאדם בעל כרחו: **וגדרב כהנא.** הוא דמועיל בזהו: **מלה**

פרק שלישי בבא בתרא

ממ.

אצל כשאומר שהשטר נכתב וגמסר כהלכתו אין נאמן לומר מודעא ואמנה היו דברינו צבנינו דמוזייף^א ולא דמי לקטנים ואנוסים היינו דמתני' צפ"צ דכתובות (דף יח: ושם ד"ה הרי) דאין מודין כלל שהשטר נכתב כדין שאומרים שאנוסים וקטנים ופסולים היו ולא נכתב מעולם כדין^ב הלכך מינו מהני דלא שייך כלן לומר לא אחי על פה ומרע לשטרא שהרי אינן מודים שהיה שטר כדין והא דאית ליה^ג צפ"ג שני דכתובות (דף יט.) דנאמן לומר פרוע הוא צבנינו דמוזייף התם נמי לא מרע לשטרא כלל ורבי הונא דקאמר התם מודה בשטר שכתבו א"ש^ד לקיימו סבר דאפילו פרוע הוא אינו נאמן לומר צבנינו אע"ג דלא מרע לשטרא אלא א"כ טוען מוזייף^ה וא"מ כיון דר"נ מודה דאין נאמן לומר שהוא שטר אמנה ומודעא מנאי קא"ל לרב הונא דלמרי א"ש^ו לקיימו גנובא גנבי למה לך אי סבירא לך כר"מ אימא הלכה כר"מ דלמא רב הונא נמי אלאמנה ומודעא קאמר דא"ש^ז לקיימו דמורה ציה ר"נ וי"ל דרב הונא אפי' אטענת פרוע קאמר דא"ש^ח לקיימו מדלא מפליג מידו והשתא לר"נ אפילו לרבנן מעדותם: **אמר רבי הונא** דאמר רבא בר רב אבהו דתנאי פ' מי שמת (לקמן דף קנד: ושם) האומר דשטר אמנה הוא זה אינו נאמן וצעי לאוקומה צבולגתא דר"מ^ט ורבנן רב נחמן הו מוקי לה כדרי הכל: **ב"ר רב אשי אמר מודעא היו דברינו נאמנין.** דלא דמי לחוזרין ומגידין שאינם אלא מוספיין על עדותם אע"ג דשכתב דין יואל ממקום אחר אין נאמנין ולא אמרינן דמוסיפיין על עדותן כי מ"מ כשאין כתב דין יואל ממקום אחר נאמנין צבנינו הויל ואין חוזרין לגמרי מעדותם: **דברבב** א"ה דין ודברים אין לי צנכסיך. ונריך לומר דבדכתיב לה נמי וצפירותיך^י דכנתן צכוסב (מכותות דף פג. ושם) דאי לא כתב לה אלא צנכסיך אכתי אוכל פירות^{יא} ולא מהני צנכסיך אלא שאם מכרה ונתנה קיים: **בברבב** א"ה בעודה ארוסה. והוי מני למימר שכתב לה בלשון טוב^{יב} אי נמי שנתנו לה על מנת שאין לבעלה רשות בה או שנתן לה בעלה דלמרי לקמן קתנה ואין הבעל אוכל פירות: **וברדרב כהנא.** תימנה דמאי מייית ראיה מדרב כהנא אי דמיית דמנהי לשון דין ודברים אע"פ שהוא לשון גרוע דלמא כל הנהו דמיית מייירי^{יג} בלשון טוב^{יד} ועוד לאי אפשי דמתייה הוא לשון טוב דמוסב צפ" מדרבא דכריתות (דף כד.) ויש מפרשים^{טו} מדקאמרין נחלה הבאה לו לאדם דוקא ולא הבאה לו כבר מכלל דבלשון גרוע מיייר דאי בלשון טוב אפי' בזה לו כבר נמי למה לא יוכל להתנות עליה ולר"י נראה^{טז} דמיית ראיה דאע"ג דקיי"ל דאין אדם מקנה דבר שלא בא לעולם מ"מ יכול להסתלק מדבר שלא בא לעולם ואס תאמר בזה רב כהנא מני מייית דמדבר שלא בא לעולם יכול להסתלק מידו דהוא אשאר כסות ועונה (לקמן קסו.) דלר"י דבבר צנכסין מתנא קיים מייירי^{יז} ר"מ לא פליג אלא משום דקסבר דמתייה על מה שכתוב בתורה תנאו צטל וי"ל שאני התם שעושה תנאי גמור^{יח} אצל הכא מייירי שאינו אומר דרך תנאי אלא שאומר דין ודברים אין לי צנכסיך ועוד דהכא שאומר מעצמו ואין האשה מבקשת ממנו ס"ד דהוי פטומי דמילי בעלמא כדאמרין באיזהו נשך (צ"מ דף סו. ושם) דלאשה איציעי לה לאתנויי ובעל קא מתני' ומייית מדרב כהנא בצטילוק מועיל ומייית נמי כדרכא כלומר בצחו נחלה מועיל התנאי בזהוה שצאה לו על דין תקנת חכמים כדרכא אצל הונא דלאורייתא כגון דין ודברים אין לי צירושת אצוי לא יועיל כלום ורבי הונא מנאי^{יט} דטעמא דיכול להסתלק משום דכיון דלעובתו תקנו יכול לומר איני חפץ בזהוה טובה אצל^כ בלשון דין ודברים לא לריך לאיתויי ראייה דסבירא הוא דהיכא דלא באל לידו^{כא} דשייך לשון דין ודברים כמו בעלמא לישאנא מעליא והא דאיצטריך לכדרב כהנא לאו משום דרבי ינאי איצטריך דאיהו סבירא ליה בהאשה רבה (יבמות דף גז. ושם) דאדם

דתנאי פ' מי שמת (לקמן דף קנד: ושם) האומר דשטר אמנה הוא זה אינו נאמן וצעי לאוקומה צבולגתא דר"מ^ט ורבנן רב נחמן הו מוקי לה כדרי הכל: **ב"ר רב אשי אמר מודעא היו דברינו נאמנין.** דלא דמי לחוזרין ומגידין שאינם אלא מוספיין על עדותם אע"ג דשכתב דין יואל ממקום אחר אין נאמנין ולא אמרינן דמוסיפיין על עדותן כי מ"מ כשאין כתב דין יואל ממקום אחר נאמנין צבנינו הויל ואין חוזרין לגמרי מעדותם: **דברבב** א"ה דין ודברים אין לי צנכסיך. ונריך לומר דבדכתיב לה נמי וצפירותיך^י דכנתן צכוסב (מכותות דף פג. ושם) דאי לא כתב לה אלא צנכסיך אכתי אוכל פירות^{יא} ולא מהני צנכסיך אלא שאם מכרה ונתנה קיים: **בברבב** א"ה בעודה ארוסה. והוי מני למימר שכתב לה בלשון טוב^{יב} אי נמי שנתנו לה על מנת שאין לבעלה רשות בה או שנתן לה בעלה דלמרי לקמן קתנה ואין הבעל אוכל פירות: **וברדרב כהנא.** תימנה דמאי מייית ראיה מדרב כהנא אי דמיית דמנהי לשון דין ודברים אע"פ שהוא לשון גרוע דלמא כל הנהו דמיית מייירי^{יג} בלשון טוב^{יד} ועוד לאי אפשי דמתייה הוא לשון טוב דמוסב צפ" מדרבא דכריתות (דף כד.) ויש מפרשים^{טו} מדקאמרין נחלה הבאה לו לאדם דוקא ולא הבאה לו כבר מכלל דבלשון גרוע מיייר דאי בלשון טוב אפי' בזה לו כבר נמי למה לא יוכל להתנות עליה ולר"י נראה^{טז} דמיית ראיה דאע"ג דקיי"ל דאין אדם מקנה דבר שלא בא לעולם מ"מ יכול להסתלק מדבר שלא בא לעולם ואס תאמר בזה רב כהנא מני מייית דמדבר שלא בא לעולם יכול להסתלק מידו דהוא אשאר כסות ועונה (לקמן קסו.) דלר"י דבבר צנכסין מתנא קיים מייירי^{יז} ר"מ לא פליג אלא משום דקסבר דמתייה על מה שכתוב בתורה תנאו צטל וי"ל שאני התם שעושה תנאי גמור^{יח} אצל הכא מייירי שאינו אומר דרך תנאי אלא שאומר דין ודברים אין לי צנכסיך ועוד דהכא שאומר מעצמו ואין האשה מבקשת ממנו ס"ד דהוי פטומי דמילי בעלמא כדאמרין באיזהו נשך (צ"מ דף סו. ושם) דלאשה איציעי לה לאתנויי ובעל קא מתני' ומייית מדרב כהנא בצטילוק מועיל ומייית נמי כדרכא כלומר בצחו נחלה מועיל התנאי בזהוה שצאה לו על דין תקנת חכמים כדרכא אצל הונא דלאורייתא כגון דין ודברים אין לי צירושת אצוי לא יועיל כלום ורבי הונא מנאי^{יט} דטעמא דיכול להסתלק משום דכיון דלעובתו תקנו יכול לומר איני חפץ בזהוה טובה אצל^כ בלשון דין ודברים לא לריך לאיתויי ראייה דסבירא הוא דהיכא דלא באל לידו^{כא} דשייך לשון דין ודברים כמו בעלמא לישאנא מעליא והא דאיצטריך לכדרב כהנא לאו משום דרבי ינאי איצטריך דאיהו סבירא ליה בהאשה רבה (יבמות דף גז. ושם) דאדם

דתנאי פ' מי שמת (לקמן דף קנד: ושם) האומר דשטר אמנה הוא זה אינו נאמן וצעי לאוקומה צבולגתא דר"מ^ט ורבנן רב נחמן הו מוקי לה כדרי הכל: **ב"ר רב אשי אמר מודעא היו דברינו נאמנין.** דלא דמי לחוזרין ומגידין שאינם אלא מוספיין על עדותם אע"ג דשכתב דין יואל ממקום אחר אין נאמנין ולא אמרינן דמוסיפיין על עדותן כי מ"מ כשאין כתב דין יואל ממקום אחר נאמנין צבנינו הויל ואין חוזרין לגמרי מעדותם: **דברבב** א"ה דין ודברים אין לי צנכסיך. ונריך לומר דבדכתיב לה נמי וצפירותיך^י דכנתן צכוסב (מכותות דף פג. ושם) דאי לא כתב לה אלא צנכסיך אכתי אוכל פירות^{יא} ולא מהני צנכסיך אלא שאם מכרה ונתנה קיים: **בברבב** א"ה בעודה ארוסה. והוי מני למימר שכתב לה בלשון טוב^{יב} אי נמי שנתנו לה על מנת שאין לבעלה רשות בה או שנתן לה בעלה דלמרי לקמן קתנה ואין הבעל אוכל פירות: **וברדרב כהנא.** תימנה דמאי מייית ראיה מדרב כהנא אי דמיית דמנהי לשון דין ודברים אע"פ שהוא לשון גרוע דלמא כל הנהו דמיית מייירי^{יג} בלשון טוב^{יד} ועוד לאי אפשי דמתייה הוא לשון טוב דמוסב צפ" מדרבא דכריתות (דף כד.) ויש מפרשים^{טו} מדקאמרין נחלה הבאה לו לאדם דוקא ולא הבאה לו כבר מכלל דבלשון גרוע מיייר דאי בלשון טוב אפי' בזה לו כבר נמי למה לא יוכל להתנות עליה ולר"י נראה^{טז} דמיית ראיה דאע"ג דקיי"ל דאין אדם מקנה דבר שלא בא לעולם מ"מ יכול להסתלק מדבר שלא בא לעולם ואס תאמר בזה רב כהנא מני מייית דמדבר שלא בא לעולם יכול להסתלק מידו דהוא אשאר כסות ועונה (לקמן קסו.) דלר"י דבבר צנכסין מתנא קיים מייירי^{יז} ר"מ לא פליג אלא משום דקסבר דמתייה על מה שכתוב בתורה תנאו צטל וי"ל שאני התם שעושה תנאי גמור^{יח} אצל הכא מייירי שאינו אומר דרך תנאי אלא שאומר דין ודברים אין לי צנכסיך ועוד דהכא שאומר מעצמו ואין האשה מבקשת ממנו ס"ד דהוי פטומי דמילי בעלמא כדאמרין באיזהו נשך (צ"מ דף סו. ושם) דלאשה איציעי לה לאתנויי ובעל קא מתני' ומייית מדרב כהנא בצטילוק מועיל ומייית נמי כדרכא כלומר בצחו נחלה מועיל התנאי בזהוה שצאה לו על דין תקנת חכמים כדרכא אצל הונא דלאורייתא כגון דין ודברים אין לי צירושת אצוי לא יועיל כלום ורבי הונא מנאי^{יט} דטעמא דיכול להסתלק משום דכיון דלעובתו תקנו יכול לומר איני חפץ בזהוה טובה אצל^כ בלשון דין ודברים לא לריך לאיתויי ראייה דסבירא הוא דהיכא דלא באל לידו^{כא} דשייך לשון דין ודברים כמו בעלמא לישאנא מעליא והא דאיצטריך לכדרב כהנא לאו משום דרבי ינאי איצטריך דאיהו סבירא ליה בהאשה רבה (יבמות דף גז. ושם) דאדם

עין משפט גד מצוה

קפא א מ"י פ"ג מהל' עדות הלכה ז סמך לאון קט טו"ע ח"מ ס' מן מספיק לו:
קפב ב ג ד מ"י פ"ג מהל' טוען הל' א ופ"ד הלכה א ופכ"צ מהלכות אבות הלכה טו סמך עשין לה ועשין מח טו"ע ח"מ ס' קטע סעי' ט וטו"ע א"ה ע"י פו סעי' א:

רבינו גרשום

מודעא היו דברינו. כלומר אע"פ שחתמנו על שטר המכירה שמעיד שברצונו מכר אעפ"כ יודעים אנו שאנוס היה ואין נאמנין והכי מצו חתום רבה אמודעא. והכי משמע דהשתא דמאי דאמרין מודעא היו דברינו דחמתי נמי הכי שפיר חתום רבה בר רב הונא אמודעא שבשטר ואי לא דחיתי אמודעא מאי דאמרין אשקלאתא שפיר חתום: מאי טעמא מודעא היו דברינו נאמנין. דזה מודעא ניתן ליכתב שטר מסירת מודעא וניתנה נמי דאחתי ואפי' הכי יכולין לחתום עידי מודעא גופייהו בלשון נאמנין. והאי שטר אמנה לא ניתן ליכתב כלומר מאחר שחתמנו על השטר שכתב בו פלוני לזה מפלוני מנה דאי משמע דאי לא דחוהו דהלווהו לא הוו חתמי דהשתא אי הוו כתבו בשטר אחר אמנה היו דברינו הוו מחזיו עדים שקרים. הלכך אין נאמנין דלא ניתן ליכתב דאין אדם שמים עצמו רשע לחתום שקר: **פ"ס.** אין שטר ואין לו חוקה: הון לי צנכסיך. דמשמע לגמרי דהשתא לא אכיל לפירי וסד"א הויל דכתב לה הכי והחזיק בנכסיה תיחוי חוקה קמ"ל דלא דמצאי דלבעלי שלא מחזיו בנכסיו: לא אמר כלום. דהא חזינן דמתקסב בה דברשותו הוי: ועודיה ארוסה. דעריין לא הוי נכסיה ברשותו:

^[1] (ואפילו בנשואה [ובכגון] שקנו מידר). ריע"ט. א. [ו]לא איירי בלשון דין ודברים. מוס' גענין טו. ב. דאלשון דין ודברים א"צ להביא ראיה דמהני דמסתברא הוא דמהני היכא דלא באה לידו כמו בעלמא לישאנא מעליא אלא. מוס' מכותות טז. א. לפיכך יכול להתנות דלענין דבר זה יחולו הנישואין ולענין דבר זה לא יחולו. מוס' הלא"ש מכותות פג. ב. דענין שיעשה התנאי אותו שצריך לתנאי והוא עושהו הבעל שאינו צריך לתנאי. מוס' גענין טז. א. יתכן טעם למה הוא זה שיכול להתנות ואינו כמו בעלמא מקנה דבר שלא בא לעולם. מוס' הלא"ש טז. מכותות פג.